FOLJU MAHRUĠ DARBA FIX-XAHAR MID-DIPARTIMENT TAL-BIEDJA
EDITUR: J. ORLANDO-SMITH

THE ROYAL MALTA LIBRARY

Nru. 163 MARZU, 1953. Nru. 163

Id-Dinja għaddejja minn żminijiet imwegħra

Tempijiet li jwaħħxu mnissla minn qawwiet mhux magħrufa

SA ftit snin ilu konna nisimgħu lix-xjuħ tagħna jgħidulna li aħna għaddejjin minn żmenijiet ta' ward u żahar, l-għaliex la ninsabu milquta minn maltempijiet ħorox u lanqas minn żmenijiet ta' nixfa li huma biss jistgħu jitkellmu dwarhom. "Iż-żmenijiet tbiddlu", kienu jtennu għal kemm-il-darba; "id-dinja ma għadhiex dik li kienet".

Li kieku misserijietna kienu għadhom fostna f'dawn l-aħħar ftit snin kienu żgur li jibdew jaħsbuha mod ieħor. Minkejja dak kollu li jista' jingħad ma jiċħad ħadd li t-tempijiet li qegħdin jolqtu lid-dinja juru li sejrin għall-agħar u f'dawn l-aħħar ftit xhur nisslu diżastri li jibqgħu jissemmew għal żmenijiet twal.

Inħarsu ftit x'għadda minn għala maħluq f'dawn l-aħħar ftit snin. ena u nofs ilu l-Ewropa tat-Tramuntana ġiet milquta minn tempes- li għamlu qirda sħiħa. Irwiefen, ijjetti, għargħar u xita li ftit nifkru bħalha. L-ilmijiet li niżlu fi nien qasir mis-smewwiet, għarrqu liet u fawru xmajjar. F'Malta ġej- milquta minn xita li twaħħax temp ta' ftit ġranet u kellna ħsa- t kbar.

Wara dawn l-ilmijiet kbar bdiet ixfa li ftit jiftakru bħalha u s-sħa- a u l-qilla tax-xemx ħarqet il-kon- nenti tat-tramuntana għal bosta hur.

Malli reġgħet waslet il-ħarifa tas- na li għaddiet reġgħu bdew jaslu ibarijiet dwar tempijiet li jwaħħ- n. Vapuri jegħerqu, silġ ma jaq- ' xejn, u rwiefen li bdew jheżżu ħansitra bini mill-pedamenti tie- hu. Ma' tul Jannar ma kienetx għaddi ġurnata waħda biss li ma najniex b'xi diżastru, u għall-aħ- r ta' dan ix-xahar l-elementi don- hom li tilfu kull kontroll li seta' en hemm fuqhom u, akompanjati inn tempesta ta' 100 mil fis-siegħa, dmu u qerdu bliet u rħula sħaħ bit-telfa ta' eluf ta' ħajjiet u l-għarqa ta' meddiet ta' art għammiela għal eluf ta' mili kwadri.

Frar ukoll wera snien wisq aktar qawwija minn tas-soltu. Is-silġ li niżel ma' tul dan ixxahar ma huwa mfakkar imkien li qatt niżel bħalu. It-toroq ta' bliet mill-akbar kienu miksija bis-silġ għal għoli ta' bosta piedi.

Fiċ-ċokon tagħna ntlaqatna wkoll mill-qilla ta' l-elementi u huwa magħruf li qatt Malta ma ġarrbet sħana daqs li kellna s-sena li għaddiet, jew bard daqs kemm ħassejna f'Jannar u Frar ta' din is-sena.

Għalkemm huwa magħruf li t-tempesti jitqanqlu minn differenza ta' elettriċità fl-ajru, ftit hu magħruf b'eżattezza kif titnissel din l-elettriċità. Ix-xjenzati jaqblu kollha li x-xemx għandha setgħa kbira fuq it-tempijiet tagħna u, minkejja li tinsab 'il bogħod mid-dinja xi 92,000,000 mil, aktarx li hija l-kaġun li toħloq fuq l-art tagħna enerġija li minnha jitnisslu t-tempijiet sħan, jew kiesħa, u din l-enerġija li titfagħlna x-xemx aktarx li tkun imħallta b'enerġija atomika. Dina l-enerġija atomika, li titfagħlna x-xemx, tasal fostna fi frazzjoni żgħira minħabba l-bogħod.

Fuq din it-teorija li fissirna 'l fuq, flimkien mat-turija ta' tibdil kbir fit-tempijiet li daż-żmien qegħdin jolqtuna, ħafna mix-xjenzati waslu għall-konklużjoni li l-ħafna provi li qegħdin isiru bil-bombi atomiki, huma l-ħtija li bħal issa d-dinja tinsab għaddejja minn żmenijiet l-aktar imwiegħra u tnissil ta' tempijiet ta' qilla, li għad iressqu qirda akbar fost l-umanità.

WIRJA TA' BAQAR U MOGHOZ

It-Tieni Konkors tal-Ħlib organizzat mill-Għaqda għat-Trobbija ta' l-Ifrat, din is-sena sejjer isir fid-19 ta' April, fil-għodu, fil-Qasam tal-Gvern, l-Għammieri, il-Marsa.

L-ewwel premju għall-baqar huwa ta' £40 u tazza; it-tiei premju £20 u tazza; it-tielet premju £10 u tazza. Ir-raba', il-ħames u s-sitta jiġu mogħtijin tazza kull waħda minnhom.

L-ewwel premju tal-mogħoż huwa ta' £12 u tazza; it-teni £8 u tazza; u t-tielet £4 u tazza.

Ħadd ma għandu jonqos li jidħol għal dan il-Konkors u l-pubbliku huma mistieden li jmur jara l-isbaħ baqar u mogħoż li qegħdin jitrabbew f'pajjiżna.

NHAR ID-19 TA' APRIL, MIT-8 A.M. SA NOFS IN-NHAR.

DIRETTUR TAL-BIEDJA

Is-Sur Robert Biasini reġa' daħal iwettaq id-dmirijiet tiegħu bħala Direttur tal-Biedja.

IL-HTIEGA TAL-HXEJJEX

DAQQA ta' elf sena ilu, il-magħruf "Alcuin", iddeskriva l-ħxejjex bħala "Il-ħbieb tat-tobba u l-glorja tal-kokijiet", u hekk ħu tassew. Aħna nħarsu lejn il-ħxejjex minn dak li għandhom x'jaqsmu mal-kokijiet u ma' l-ikel li jsostni l-bniedem.

Huwa magħruf li xi razez Afrikani jużaw weraq aħdar ma' xi għamliet ta' ikel misjur u li xi animali bħalma huma l-klieb, ifittxu ċerti ħxejjex li jħossu li jkun jiħtiġuhom u jiekluhom. Dan l-istint juri li l-ħxejjex huma meħtieġa għas-saħħa.

Kulħadd jieħu pjaċir b'xi ħxejjex jew insalati ma' l-ikel u dana mhux biss minħabba s-sustanzi tagħhom, iżda wkoll il-għaliex inisslu l-aptit u l-ħajra biex wieħed jiekol. Il-ħxejjex fihom kwantitajiet ta' vitamini u melħ minerali li l-ġisem tal-bniedem tant jeħtieġ biex jinżamm f'waqtu. L-iktar importanti fil-ħxejjex huwa l-melħ tal-kalċju u tal-ħadid kif ukoll il-vitamini msejħin A u C.

Xi varjetajiet ta' ħxejjex, bħalma hija l-patata, fihom ħafna kbira ta' karboidrati u minħabba f'hekk huma alternattiva għall-ħobż u ċ-ċirijali. U ħadd ma għandu jaħseb li l-patata u l-ħxejjex imorru tant tajjeb mal-laħam għaliex il-platt jidher sabiħ biss. Il-ħxejjex huma ċertament ħtieġa ta' kull jum għas-saħħa tal-ġisem tal-bniedem.

IL-KWALITA' TAL-HXEJJEX

Sabiex mill-ħxejjex il-ġisem jieħu l-vitamini meħtieġa jeħtieġ li jkunu qabel xejn friski. Malli l-ħxejjex jibdew jitbiellu mhux biss li t-togħma tagħhom tispiċċa fix-xejn iżda talli l-vitamina C. tonqos bil-ħeffa malli l-ħxejjex jgħaddu mill-istat frisk għall-istat mitbiel.

Il-ħxejjex sabiex ikunu sustanzjużi jeħtieġ li jkollhom kulur naturali, ikunu ħielsa minn kull makkjatura u jkunu ta' għamla mill-iżjed naturali. Dawn id-doti fil-ħxejjex jitnisslu minn kultivazzjoni skond is-sengħa.

NISEL IL-HXEJJEX

Kważi l-ħxejjex kollha jafu n-nisel tagħhom fil-qedem. Jingħad li l-fażola ilha ikkultivata mat-3,000 sena, iżda meta wieħed jikkunsidra li jeżistu madwar 250,000 varjetà ta' pjanti, jiskanta kemm huma tassew ftit dawk il-pjanti li l-bniedem żviluppahom għall-ikel.

Kien Thomas Andrew Knight li fis-sena 1787 għamel studju sħiħ dwar l-ibridi tal-ħxejjex u ipproduċa għadd ta' varjetajiet importanti bħala ikel għall-bniedem. Dan ix-xogħol ta' varjetajiet ġodda fil-ħxejjex mexa 'l quddiem sewwa fis-seklu dsatax fis-seklu tagħna kienu qabel xejn l-indu trji taż-żrieragħ li l-esperti tagħhom ħ birku kemm felħu biex jipproduċu ta varjetajiet ta' ħxejjex tajbin għall-ike

STUDJI KBAR

Bħalissa qegħdin isiru studji kbar mil aqwa esperti biex jiġu prodotti varjeta jiet ġodda ta' ħxejjex għall-ikel tal-bnie dem .Huwa minn nies għorrief li l-bnie dem jistenna li l-bidwi u l-ġardinar jip produċu għall-bniedem l-ikel meħtieġ tajjeb fit-togħma u sustanzjuż. Il-fehma għaldaqshekk, ta' l-esperti tal-biedja hij dejjem mhux biss mixtieqa imma għand ha tkun ukoll milqugħa. Ibleh huwa da il-ġardinar jew bidwi li jrid jibqa' mwaħ ħal mal-fehmiet tal-qedem.

L-Istorja taż-Zebbuga

(K. Vella Haber)

L-ORIĠINI jew in-nisel tas-siġra taż-żebbuġ huwa dubbjuż ħafna. Ħafna kittieba jgħidu li ż-żebbuġa tnisslet fl-Asja u ħafna oħrajn isostnu li ż-żebbuġa tnisslet fl-Ewropa fiż-żmenijiet tal-qedem.

Il-magħruf Linnaeus sejħilha "Olea Europaea". Il-varjetà selvaġġa hija msejħa: "Olea Europaea sylvestris", fil-waqt li r-razza kultivata hija msejħa: "Olea Europaea sativa" u tħaddan il-varjetajiet kollha mill-aktar ħarxa sa l-aktar bnina.

IŻ-ŻEBBUĠA F'MALTA

Skond il-kittieba l-aktar magħrufa ta' l-istorja ta' Malta, iż-żebbuġa bdiet tiġi ikkultivata f'pajjiżna sa minn żmien il-Feniċi u taħt id-dominazzjoni Rumana u Biżantina, ħafna meddiet kbar ta' raba' kienu miksijin bis-siġar taż-żebbuġ.

Jinsab miktub illi meddiet ta' siġar taż-żebbuġ f'Malta ġew meqrudin fi żmien il-ħakma tas-Saraċini matul is-seklu IX. Iżda naqraw ukoll illi fis-seklu XV tant kien hawn żebbuġ f'pajjiżna li Malta ġiet imsemmija l-esportatriċi taż-żejt, u għadd ta' mkejjen ħadu isimhom minn din is-siġra.

Billi fis-seklu XVIII kien hawn talba kbira għall-qoton, ġara li meddiet kba ta' siġar taż-żebbuġ reġgħu ġew meqruda biex l-art tiġi ikkultivata bil-qoton. Dik it-talba qawwija għall-qoton li kie isib suq mill-aħjar fi Spanja, kienet il-kaġun li f'Malta ġew meqrudin madwa it-80,000 siġra taż-żebbuġ u minħabba f'hekk il-kultivazzjoni taż-żebbuġ għall-produzzjoni taż-żejt f'pajjiżna waqfet għal kollox. Is-siġar li kien fadal bdew jiġu ikkultivati biss għall-produzzjoni taż-żebbuġ għas-salmura.

IL-HAJJA TAŻ-ŻEBBUĠA

Huwa magħruf illi s-siġra taż-żebbuġ għandha ħajja twila wisq u mhux la kemm siġra taż-żebbuġ tmut minħabba l-għomor. Mal-mogħdija taż-żmien ġew żvi-luppati varjetajiet ta' siġar taż-żebbuġ bħala siġar tat-tiżjin u billi s-siġra hija dejjem ħadra taqdi sewwa dan il-għan.

SIĠAR ĠODDA TAŻ-ŻEBBUĠ

It-taqsima tal-Gonna Pubbliċi tad-Dipartiment tal-Biedja għandha wkoll fi ħsiebha t-tkattir mill-ġdid tas-siġar taż-żebbuġ f'Malta, u ta' min ifakkar illi dan l-aħħar ittieħdu passi mgħaġġla b'riżultati mill-isbaħ biex il-għadd tas-siġar taż-żebbuġ f'pajjiżna jerġgħu joktru kif imisshom. Minn ftit taż-żmien 'il hawn b'ħidma maħsuba bil-għaqal, id-Dipartiment ħawwel madwar elfejn siġra ġodda taż-żebbuġ f'inħawi differenti bħalma huma l-Foss tal-Birgu, Polverista Gate, firrampa ta' Triq it-8 ta' Settembru li mill-Furjana tieħu għal Marsamxett u fil-Pwales fejn is-siġar taż-żebbuġ li ġew imwaħħlin fihom għaxqa u biddlu qisu f'seħer dik ix-xtajta li kienet imneżża'.

BAJD TAT-TFAQQIS

L-aħjar tiġieġ jitnisslu mill-aħjar bajd tat-tfaqqis. Rawwem mill-aħjar razez billi tikseb il-bajd li jbiegħ id-Dipartiment tal-Biedja mill-Qasam tal-Għammieri (Tel-Central 4942).

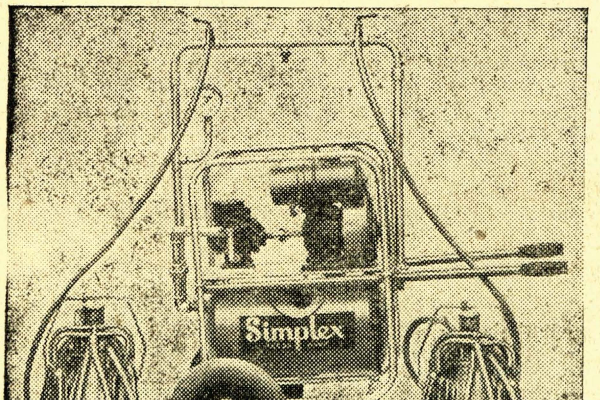

Il-famuża makna tal-ħlib "SIMPLEX"

Użata mill-Gvern fl-Għammieri, Marsa. Tiffrankalek il-ħin u x-xogħol, tħarislek il-bhejjem mit-tniġġis, iżżommlok l-akbar indafa fil-ħlib, sempliċi biex tħaddimha u tinġarr bil-ħeffa minn post għal ieħor. — Tajba għal baqar u mogħoż. — Taħli inqas minn pinta petrol kull siegħa

Aġent: **V.R. RIZZO, 20, Carmel Street, San Ġiljan.**

Tel. Sliema 634.

Marzu fil-Ġnien u fl-Għalqa

(MIĠBUR MIT-TAGĦRIF BL-INGLIŻ TAL-"HORTICULTURAL DIARY", TA' S.J. ZAMMIT)

MATUL ix-xahar ta' Marzu jistgħu jiġu ikkultivati l-ħxejjex li sejrin insemmu b'tagħrif ħafif dwar kif għandhom jinżergħu u jiġu ikkultivati:—

ASPARAGI. — L-asparagi jistgħu jit-attru biż-żerriegħa jew inkella bit-tqas-im tal-għeruq tagħhom stess. Iż-żerrie-għa tinżera' f'Marzu jew f'April f'fond a' kwart ta' pulzier taħt wiċċ il-ħamri-a. It-tqassim tal-għeruq jitħawlu f'Jan-ar u Frar, żewġ piedi bogħod minn xul-in.

BRINĠIEL. — Il-brinġiel jitnissel biż-erriegħa li tinżera' fix-xahar ta' Frar u Marzu, f'fond ta' nofs pulzier taħt wiċċ l-ħamrija. Meta jitħawlu l-pjanti tal-rinġiel wieħed irid iqis li jħalli wisgħa a' pied u nofs bejn pjanta u oħra.

FAŻOLA ĦADRA. — Il-fażola ħadra ar-razza (Dwarf French) titnissel biż-erriegħa li tinżera' bejn Marzu u Set-embru f'fond ta' pulzier u nofs taħt iċċ il-ħamrija u f'bogħod ta' 14-il pul-ier bejn pjanta u oħra.

PASTARD. — Jitnissel biż-żerriegħa il-mixtliet. Iż-żerriegħa tiġi mxerrda waħi fil-wiċċ tal-ħamrija minn Marzu sa April u minn Mejju sa Ġunju. Ix-xtieli iġu mħawlin 15-il pulzier bogħod minn ulxin.

BŻAR AĦDAR. — Il-bżar aħdar (he-u) jitkattar biż-żerriegħa li tinżera' bejn Frar u April f'fond ta' nofs pulzier taħt iċċ il-ħamrija. Meta jinqalgħu mill-mix-la l-pjanti jitħawlu f'wisgħa ta' 14-il pul-ier bejn xitla u oħra.

KRAFES. — Il-krafes jitnissel biż-erriegħa li tinżera bejn Diċembru u Jan-ar kif ukoll bejn Marzu u April kważi 'wiċċ il-ħamrija fil-mixtliet. Ix-xitel jit-awwel f'bogħod ta' nofs pied bejn waħ-a u oħra.

CORN SALAD. — Din il-pjanta ta' l-nsalata titkattar biż-żerriegħa li tinżer-a' f'Marzu f'fond ta' nofs pulzier taħt iċċ il-ħamrija tal-mixtla. Meta x-xtieli iġu mħawlin jitħalla wisgħa ta' tmien ulzieri bejn xitla u oħra.

CRESS. — Din hija pjanta oħra ta' l-insalata li titnissel biż-żerriegħa u tis-ta' tinżera matul is-sena kollha kważi f'wiċċ il-ħamrija. Din iż-żerriegħa tin-żera' ftit kull perijodu mill-ewwel fil-post fejn titħalla tikber.

ĦJAR. — Il-ħjar jitkattar biż-żerrie-għa li tinżera' minn Frar sa April f'fond ta' pulzier taħt wiċċ il-ħamrija. Meta l-pjanti tal-ħjar jiġu mħawlin jitħalla bo-għod ta' żewġ piedi bejn pjanta u oħra billi dawn il-pjanti jitferrxu fil-wisgħa.

QARA' TAL-FLIEXKEN. — Din il-varjetà ta' qara' tawwalija b'qoxra safra qisha flixkun titnissel biż-żerriegħa li tin-żera f'Marzu f'fond ta' pulzier u nofs taħt wiċċ il-ħamrija. Ix-xtieli jixxettlu f'żewġ piedi bogħod bejn pjanta u oħra.

ĊIDRA TAL-FOSS. — Titnissel biż-żerriegħa li tista' tinżera' matul is-sena kollha. Iż-żerriegħa titferrex kważi f'wiċċ il-mixtla. Ix-xtieli jiġu mħawlin għaxar pulzieri bogħod waħda mill-oħra.

KURRAT. — Il-kurrat jitnissel biż-żerriegħa f'Settembru u Ottubru kif ukoll fi Frar u Marzu. Iż-żerriegħa tinżera' kważi f'wiċċ il-mixtla. Meta l-pjanti jix-xettlu, jitħalla l-wisgħa ta' tmien pul-zieri bejn pjana u oħra.

ĦASS KABUĊĊAT u ĦASS TWIL. — Il-ħass kollu jista' jitnissel matul is-se-na kollha billi tixtered iż-żerriegħa kwa-żi f'wiċċ il-mixtla. L-aħjar żmien huwa f'Ottubru u Novembru, għalkemm tirnex-xi matul is-sena kollha. Il-pjanti jixxet-tlu disa' pulzieri bogħod waħda mill-oħra.

BETTIEH TAS-SAJF. — Il-bettieħ tas-sajf jitnissel biż-żerriegħa fix-xahar ta' Marzu. Jinżera' f'fond ta' pulzier taħt wiċċ il-ħamrija, l-aħjar f'bejtiet li jkunu żewġ piedi u nofs waħda mill-oħra.

MUSTARDA. — Din il-pjanta ta' l-in-salata titnissel matul is-sena kollha biż-żerriegħa li tixtered kważi f'wiċċ il-mix-tla. Ix-xtieli jitħawlu 4 pulzieri bogħod waħda mill-oħra.

BASAL TAL-PICKLES. — Il-basal tal-pickles jitnissel fi Frar u Marzu biż-żer-riegħa li tixtered f'fond ta' nofs pulzier taħt wiċċ il-ħamrija tal-mixtla. Ix-xtieli jitħawlu 7 pulzieri bogħod minn xulxin.

QARA' AĦMAR. — Il-qara' aħmar jitnissel biż-żerriegħa f'Marzu u April. Iż-żerriegħa tinżera' f'fond ta' pulzier u nofs, l-aħjar f'bejtiet li jkunu erba' piedi bogħod minn xulxin.

PATATA ĦELWA. — Din il-pjanta tit-nissel mill-istess frotta li tinżera' f'Mar-zu u April daqs erba' pulzieri taħt wiċċ il-ħamrija, mill-ewwel fil-post fejn titħal-la tikber. Din il-patata tinżera' tliet pie-di bogħod waħda mill-oħra.

TADAM. — It-tadam jitnissel miż-żer-riegħa li tinżera' minn Frar sa April, kif ukoll minn Ġunju sa Awissu. Iż-żer-riegħa tixtered kważi f'wiċċ il-ħamrija tal-mixtla. Il-pjanti jixxettlu żewġ piedi bogħod minn xulxin. Il-bdiewa ta' San Blass, tan-Nadur, Għawdex, jikkultivaw ukoll tadam wisq aktar bikri, iżda l-kul-tivazzjoni tiegħu jiħtieġ għassa ma taq-ta' xejn u prekawzjonijiet kbar kontra l-maltempijiet u r-raxx tal-baħar qawwi. Il-prezz li jġib ikun ifendi sewwa.

QARA' BAGĦLI. — Il-qara' bagħli jit-nissel minn Marzu sa Lulju biż-żerriegħa li tinżera' f'fond ta' pulzier taħt wiċċ il-ħamrija. Il-pjanti għandhom ikunu pied u nofs bogħod minn xulxin.

PATATA TAS-SAJF BIKRIJA. — Dan il-prodott jitnissel mill-istess frotta tal-patata li tinżera bejn Frar u Marzu, f'fond ta' żewġ pulzieri taħt wiċċ il-ħam-rija. Il-pjanti jiħtieġ li jkunu ħmistax-il pulzier bogħod waħda mill-oħra.

SALVAW L-UĊUĦ TAL-PATATA

Għall-marda tal-GLATA hemm rimedju magħruf minn kull bidwi billi meta jkun l-waqt ibixx l-uċuħ li għandu bil-MISTU-RA BURDULIŻA. Il-Mistura Burduliża tinxtara mħallta u lesta, għalkemm iżżid iss l-ilma, minn għand: M.C. BORG CARDONA, 145, Triq San Kristofru (ma-ġenb il-Knisja tas-Sagramentini), il-Belt. Għall-kumdità tal-bdiewa dan il-ħanut tal-Biedja jkun miftuħ ukoll nhar ta' Ħadd l-għodu.

WIRJA TAL-KLIEB

IL-"MALTA Kennel Club" sejjer jorganizza l-ħames Wirja Annwa-li tal-Klieb, fil-Ġonna ta' l-Argotti, il-Furjana, nhar Ħadd il-Għid, li jaħbat fil-5 ta' April, mid-9.30 ta' fil-għodu sas-6 ta' fil-għaxija.

Sejrin jingħataw lir-rebbieħa, kukkar-di, ċertifikati, tazzi u midalji.

Fost il-klassijiet ta 'klieb li sejrin jik-kompetu ser ikun hemm ukoll klassijiet għal btan tal-ġirwa taħt it-tliet xhur; klieb pedigree mrobbija minn tfal ta' taħt is-sittax-il sena, kif ukoll klassi għal klieb oħra, imrobbija minn tfal ta 'taħt is-sit-tax-il sena.

Ċirkularijiet tal-Wirja qegħdin jiġu mpustati lill-Membri kollha tal-"Malta Kennel Club" u lill-eżibituri li ħadu se-hem fil-wirjiet tas-snin li għaddew, iżda billi nbidlu xi numri tal-bibien, għadd ta' ċirkularijiet qegħdin jerġgħu lura.

Dawk il-membri kollha jew l-eżibituri l-qodma li ma taslilhomx ċirkulari kif ukoll dawk kollha li jkunu biħsiebhom iressqu xi klieb għal din il-Wirja u Kon-kors tal-Klieb, huma mitlubin li jikkomu-nikaw mas-Segretarju "Malta Kennel Club" li joqgħod Nru. 72, High Street, Sliema, mhux aktar tard mill-20 ta' Mar-zu, sabiex ikunu jistgħu jiksbu t-tagħrif kollu kif ukoll il-formoli tar-reġistrazzjo-ni tal-klieb għall-Wirja u Konkors tal-Klieb li ser issir il-Ħadd 5 ta' April li ġej.

DEMEL GĦALL-BEJGĦ

Mill-Qasam tal-Għammieri qed jinbiegħ demel tar-razzett li huwa tajjeb ħafna għall-ġonna u r-raba'. Kull min huwa interessat li jixtri minnu għandu jieħu l-ixkejjer miegħu.

GĦALL-BIEDJA U ĠONNA

Imqassijiet u għodod tal-Ġonna u tar-raba'; Pompi famużi tal-bexx; Medi-ċini kontra l-mard u dwied, nemel, buħarrat, bumelliesa, bebbux u bugħar-wien; Raffja u spag aħdar għar-rbit tal-pjanti u għat-tilqim; Marelli tal-ħajt għall-insib; Tikketti li ma jispiċċawx. Kull ma jinħtieġlek għall-ġnien jew raba' tinqeda mill-aħjar jekk tmur:—

MALTA SEEDS LTD.
VILLA CHELSEA,
16, Triq il-Knisja l-Qadima,
Birkirkara.

ĦANUT GĦAR-RABA' u ĠONNA
FUQ IL-PARAPETT tat-Teatru Rjal,
South Street — Valletta,
(quddiem tal-bicycles).

Nixorbu ħalib iżjed

IL-ĦALIB huwa wieħed mill-prodotti ewlenin li n-natura ipprovdiet sabiex il-bniedem ikun jista' jsostni ruħu u ftit huma dawk il-prodotti li jistgħu jiġu mqabblin mal-ħalib għas-sustanza li fihom. Il-ħalib jirfed il-ġisem u jgħodd għal kulħadd, kbar u żgħar, żagħżagħ, xjuħ u tfal.

Billi l-ħalib fih sustanzi kbar li jnisslu s-saħħa u jiġi msajjar u diġerit bil-ħeffa mill-istonku, huwa addattat wisq għas-saħħa tat-tfal. Wara esperimenti li saru minn bosta tekniċi ġie magħruf bir-reqqa illi dawk it-tfal li jiġu mrobbija fuq il-ħalib, jitilgħu aktar b'saħħithom, moħħom jaħdem u jiżviluppa aktar malajr u saħansitra l-ġilda ta' ġisimhom tkun wisq aktar safja minn ta' dawk it-tfal li jkunu neqsin mill-ħalib.

IS-SIES TAS-SAHHA

Ma hemm l-ebda dubju li l-ħalib frisk ma huwiex wieħed mill-aqwa sisien tas-saħħa mhux biss fil-bniedem iżda wkoll fl-annimali. Tant huwa hekk illi l-biċċa l-kbira ta' l-annimali jerdgħu s-saħħa mill-ħalib ta' ommhom.

Barra milli l-ħalib frisk huwa sies tas-saħħa, huwa jipprovdi wkoll xorb bnin li t-togħma tiegħu ġġagħlek tixrob minnu. Hija ħaġa minn ewl id-dinja li l-Ħallieq żejjen lill-ħalib b'dik it-togħma bnina sabiex ikun jista' jinxtorob aktar bil-ħeffa u b'hekk, il-ħalib, jasal fil-għan li għalih ġie maħluq ,dak, jiġifieri li jsostni s-saħħa.

Il-ħalib frisk huwa wisq aktar sustanzjuż minn kull għamla ta' ħalib ieħor u ebda omm li tixtieq tara lil uliedha jikbru f'saħħithom u fuq ruħhom ma għandha tħalli lil uliedha neqsin mill-ħalib frisk.

ABBUNDANZA TA' HALIB

Hija xorti tajba għalina illi pajjiżna, għallinqas bħalissa, għandu ħalib frisk bl-abbundanza tant li tista' tiġi milqugħa kull domanda li ssir għalih. Pajjiż nieqes mill-ħalib frisk jirrifltti dak innuqqas serju fuq iċ-ċittadini tiegħu u l-aktar fuq is-saħħa tat-tfal.

Tant hija abbundanti bħalissa l-provvista tal-ħalib frisk illi l-M.M.U. ħareġ tagħrifa illi issa barra milli jista' jilqa' kull domanda għall-ħalib frisk qiegħed jipproduċi wkoll preparati li jitisslu mill-ħalib ,bħalma huma l-butir frisk, bis-sitt xelini r-ratal; rikotta bl-4s. ir-ratal; ġbejniet friski bil-5d. il-waħda; ġbejniet nexfin bis-6s. ir-ratal, u prodotti oħra.

Dawn il-prodotti kollha u din l-abbundanza kollha ta' ħalib ma jfissrux ħlief barka. Daw il-prodotti kollha jsiru minn ħalib pasturizzat u jinsabu garantiti dwar dak li għandu x'jaqsam mas-saħħa. Il-valur nutritiv tagħhom huwa tassew kbir.

HALIB U HALIB AKTAR

Minħabba f'hekk, fil-waqt li nerġgħu nfakkru illi l-ħalib huwa s-sies tas-saħħa, inħeġġu lill-pubbliku kollu biex japprofitta ruħu minn din l-abbundanza u jixrob ħalib frisk aktar u aktar.

Il-flus li bihom jinxtara l-ħalib frisk ippasturizzat, huma flus minfuqa tajjeb il-għaliex il-ħalib frisk isostni s-saħħa u jagħti l-enerġija meħtieġa għat-taqbida mal-ħajja.

SIĠAR U PJANTI GĦALL-BEJGĦ

Siġar tal-lariġ, lumi, mandurina, ħawħ, għajnbaqar, tuffieħ, kaki, ċirasa, berquq, tut, pruna, kif ukoll basal tal-fjuri u kull xorta ta' pjanti ornamentali ta' kwalità prima jinsabu gall-bejgħ minn: MUSCAT ROSE NURSERY, Nru. 24, Idmeida Str., Ħal Balzan.

FLIEXKEN VOJTA

Dawk kollha li għandhom fliexken vojta jistgħu jibdluhom ma' fliexken mimlija bl-inbid magħsur mill-għeneb li jkabbar id-Dipartiment tal-Biedja fil-Ġonna tal-Buskett. L-ordnijiet għall-inbid jistgħu jsiru f'Nru. 88, Triq il-Fran, il-Belt. (Tel. Central 4942).

HARSU L-UĊUH TAL-PATATA

Il-marda tal-ġlata tista' titfaċċa bla ma tkun tistennieha. Iż-żmien li tinżel il-ġlata għadu ma għaddiex. Harsu l-uċuh tal-patata billi tbixxu bil-mistura burduliża jew bil-Perenox. Bixxuha qabel ma jitfaċċa l-mard.

GĦASEL TAL-BUSKETT

Malta kienet minn dejjem imfaħħra għall-produzzjoni ta' għasel l-aktar bnin. Id-Dipartiment tal-Biedja jbiegħ minn dan il-għasel miġbur minn naħal li jitrabba fil-Buskett. Vażetti ta' 6s. il-wieħed jistgħu jinxtraw mill-Għammieri.

NITRAT NATURALI TAĊ-CHILI

"CHAMPION BRAND"

Huwa d-DEMEL li fih is-sustanzi kollha meħtieġa li għandu bżonn ir-raba'. Isaħħaħ il-pjanti. Ikattar l-uċuh. DEMEL li jista' jitferrex fuq wiċċ il-ħamrija u jagħmel ġid kbir mingħajr ma jintilef xejn mill-valur tiegħu.

Minn 98 sa 99 fil-mija pur u 100 fil-mija effiċjenti.

JINBIEGĦ KULLIMKIEN.

Aġenti: **ALEXANDER SANT, 870, Triq Irjali — Il-Ħamrun.**

TWEĠIB GĦALL-MISTOQSIJIET

Lil E. Giacomotto, mill-Ħamrun: Sa biex tfejjaq lit-tiġieġa tiegħek mid-dwiec li għandha fl-intern tagħha tista' tbel lagħha pilloli maħsubin apposta u li ssil tixtri minnhom mill-ħwienet tal-biedja li hawn il-Belt.

Lil M.L., minn Ħaż-Żabbar: Sabiex tfejjaq widnejn il-fniek mill-qxur li fihom idlikhomlhom b'ingwent apposta li ssil tixtrieh ukoll mill-ħwienet tal-biedja l hawn il-Belt.

Lil Jos. Grech, minn Ħaż-Żabbar: Irreġistrajnilek ismek fil-lista ta' dawk li jirċievu l-folju tagħna "Il-Bidwi" u inti tibda tirċevieh bil-posta mix-xahar id-dieħel 'il quddiem. Kif qegħdin insemmu "Il-Bidwi", nixtiequ ngħarrfu li għadd ta' kopji qegħdin jiġu lura minħabba li xi triqat inbidlulhom in-numri tal-bibien. Dawk kollha li kienu jirċievu "Il-Bidwi" u nbidlilhom in-numru tal-bieb huma mitlubin li jibagħtu jgħarrfuna, inkella jibqgħu bla ma jaslilhom dan il-folju.

Lil Toni Grima, minn Bormla: Meta tiġieġa ma tkunx tista' tbid, applikalha ftit żejt sħun per mezz ta' rixa; wara im-massaġġjalha ftit b'idejk u fl-aħħarnett itlaqha b'salt kbir u t-tajra tbid. Jekk imbagħad b'dan kollu tibqa' ma tbidx, ċempel malajr lis-Sur Jos. Cesareo (Tel. Central 4942) u jiġi jagħtik il-għajnuna meħtieġa.

Lil M.G., minn Ħaż-Żabbar: Il-qara' ċentinarja titħawwel fix-xahar ta' Marzu. Din il-varjetà ta' qara' għandha titħawwel ċatta flok wieqfa b'tali mod li jkollha kważi nofs il-wasa' tagħha taħt il-ħamrija u l-bqija barra t-trab. B'hekk, il-qara' xxenxel l-għeruq min-naħa ta' isfel fil-waqt li n-nebbieta tibqa' tiela' 'l fuq.

Lil A. Dalli, mill-Ħamrun: Il-bajd għat-tfaqqis tar-razez ta' tiġieġ u dund jani li inti semmejt jista' jinxtara mill Qasam tal-Gvern, l-Għammieri, il-Marsa. Iżda nfakkruk illi jkun jaqbel li qabel ma wieħed imur l-Għammieri biex jixtri dal li jiħtieġ, jaqbillu jċempel Tel. Centra 4942, sabiex ikun żgur li meta jmur hemm isib dak li jiħtieġ, billi d-domanda għall bajd tat-tfaqqis tkun dejjem kbira.

GĦAQDA NAZZJONALI TA' TJUR U FNIEK

Il-Wirja kbira ta' Tjur u Fniek li ssi kull sena mill-Għaqda Nazzjonali ta' Tju u Fniek, din is-sena sejra ssir bħas-soltu fil-Ġonna ta' Sant'Anton, is-Sibt u l-Ħadd 2 u 3 ta' Mejju.

Dawk kollha li bi ħsiebhom iressqu x tjur u fniek għal din il-Wirja huma mfak krin illi dawk l-annimali kollha li jittieħ du għall-Wirja fl-ixkejjer, mhux biss li m jiġux eżaminati mit-Tabib Veterinarju iż da l-anqas biss jitħallew jidħlu fil-Wirj biex jikkompetu.

Il-Kumitat tat-Tmexxija tal-Għaqd Nazzjonali ta' Tjur u Fniek wasal f'di id-deċiżjoni sabiex, qabel xejn, l-annima li ma jinħaqrux, u mbagħad minħabba annimali li jinġarru fl-ixkejjer issirilhom ħsara fil-pil jew fir-rix u jkunu qegħdi jitilfu ċ-ċans li jiġu ippremjati.